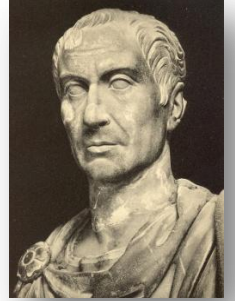

45^η ΕΝΟΤΗΤΑ

Μια επιστολή στα ελληνικά αναπτρώνει το ηθικό των πολιορκημένων

Μετά την κατάκτηση της Ελλάδας οι Ρωμαίοι όχι μόνο δεν προχώρησαν σε διωγμό της ελληνικής γλώσσας αλλά, αντίθετα, της έδωσαν μια ισότιμη θέση δίπλα στη δική τους γλώσσα. Η πολιτική αυτή της Ρώμης υπαγορεύτηκε, ανάμεσα στα άλλα, και από λόγους πρακτικούς, δεδομένου ότι οι νότιες και ανατολικές περιοχές της αυτοκρατορίας ήταν ελληνόφωνες. Από το 2^ο αιώνα π.Χ. μέχρι και το τέλος της αυτοκρατορίας ίσχυε η διγλωσσία στην εκπαίδευση, και μάλιστα η εκμάθηση της ελληνικής και της λατινικής γινόταν παράλληλα. Κάθε καλλιεργημένος Ρωμαίος έπρεπε να γνωρίζει άπταιστα τις δύο γλώσσες και συχνά συνέχιζε τις σπουδές του στα διάφορα κέντρα του ελληνισμού με τους καλύτερους Έλληνες δασκάλους.

Στο παρακάτω κείμενο ο Ιούλιος Καίσαρας, άριστος γνώστης της ελληνικής –παραδίδεται ότι τη στιγμή της δολοφονίας του απευθύνθηκε στο Βρούτο με τα λόγια «καὶ σὺ, τέκνον;»– στέλνει επιστολή γραμμένη (για λόγους ασφάλειας) στην ελληνική στον αξιωματικό του Κόιντο Τύλλιο Κικέρωνα, που το στρατόπεδό του πολιορκείται από τον Αμβιόριγα κάπου στο σημερινό Βέλγιο.

Caesar ex captīvis cognoscit quae apud Cicerōnem gerantur quantōque in periculo res sit. Tum cuidam ex equitibus Gallis persuādet ut* ad Cicerōnem epistulam deferat. Curat et providet nē*, interceptā epistulā, nostra consilia ab hostibus cognoscantur. Quam ob rem epistulam conscriptam Graecis litteris mittit. Legātum monet ut*, si adīre non possit, epistulam ad amentum tragulae adliget et intra castra abiciat. In litteris scribit se cum legionibus celeriter adfore. Gallus, periculum veritus, constituit ut* tragulam mitteret. Haec casu ad turrim adhaesit et tertio post die a quodam milite conspicitur et ad Cicerōnem defertur. Ille epistulam perlegit militesque adhortātur ut* salūtem sperent.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Caesar cognoscit ex captivis
Ο Καίσαρας πληροφορείται από τους αιχμαλώτους

quae gerantur apud Ciceronem
τι συμβαίνει στο στρατόπεδο του Κικέρωνα

in quantoque periculo sit res.
και σε πόσο μεγάλο κίνδυνο βρίσκονται τα πράγματα.

Tum persuadet cuidam ex Gallis equitibus
Τότε πείθει κάποιον από τους Γαλάτες ιππείς

ut deferat epistulam ad Ciceronem.
να μεταφέρει μια επιστολή στον Κικέρωνα.

Curat et providet
Φροντίζει και προνοεί

ne cognoscantur nostra consilia ab hostibus,
να μη μαθευτούν τα δικά μας σχέδια από τους εχθρούς,

intercepta epistula.
αν πέσει στα χέρια τους η επιστολή.

Ob quam rem mittit epistulam conscriptam Graecis litteris.
Για αυτό το λόγο στέλνει επιστολή γραμμένη με ελληνικά γράμματα.

Monet legatum si non possit adire,
Συμβουλεύει τον απεσταλμένο αν δε μπορέσει να πλησιάσει,

ut adliget epistulam ad amentum tragulae,
να δέσει την επιστολή στον ιμάντα του ακοντίου,

et abiciat intra castra.
και να (τη)ρίξει μέσα στο στρατόπεδο.

In litteris scribit se adfore celeriter cum legionibus.
Στην επιστολή γράφει ότι ο ίδιος θα έρθει γρήγορα με τις λεγεώνες (του).

Gallus, veritus periculum,
Ο Γαλάτης, επειδή φοβήθηκε τον κίνδυνο,

constituit ut mitteret tragulam.
αποφάσισε να ρίξει το ακόντιο.

Haec casu adhaesit ad turrim
Αυτό τυχαία καρφώθηκε σε έναν πύργο

et tertio die post conspicitur a quodam milite
και τρεις μέρες αργότερα γίνεται αντιληπτό από κάποιο στρατιώτη

et defertur ad Ciceronem.
και μεταφέρεται στον Κικέρωνα.

Ille perlegit epistulam adhortatur militesque
Εκείνος διαβάζει μέχρι τέλους την επιστολή και προτρέπει τους στρατιώτες

ut sperent salutem.
να ελπίζουν στη σωτηρία τους.

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Α΄ ΚΛΙΣΗ

epistula, -ae (Θ) = επιστολή

littera, -ae (Θ) = το γράμμα του αλφαβήτου / στον πληθυντικό **litterae, -arum** = τα γράμματα της αλφαβήτου, η επιστολή, τα γράμματα (η λογοτεχνία),

tragula, -ae (Θ) = ακόντιο

Β΄ ΚΛΙΣΗ

legatus, -i (A) = απεσταλμένος

Gallus, -i (A) = Γαλάτης

captivus, -i (A) = αιχμάλωτος

amentum, -i (O) = ιμάντας, λουρί

consilium, -ii/ -i (O) = σχέδιο

periculum, -i (O) = κίνδυνος

castra, -orum (O) (μόνο πληθ.) = στρατόπεδο, ενικός: **castrum, -i** = φρούριο

Γ΄ ΚΛΙΣΗ

Caesar, -aris (A) = Καίσαρ (χωρίς πληθυντικό)

Cicero, -onis (A) = Κικέρων (χωρίς πληθυντικό)

eques, -itis (A) = ιππέας

hostis, -is (A) = εχθρός, γενική πληθυντικού: **hostium**

legio, -onis (Θ) = λεγεώνα

turris, -is (Θ) = πύργος αιτιατική ενικού: **turrim**, αφαιρετική ενικού: **turri**

miles, -itis (A) = στρατιώτης

salus, -utis (Θ) = σωτηρία (χωρίς πληθυντικό)

Δ΄ ΚΛΙΣΗ

casus, -us (A) = τυχαίο περιστατικό (εδώ : **casu** = τυχαία)

Ε΄ ΚΛΙΣΗ

res, rei (Θ) = πράγμα

dies, -ei (A) = ημέρα

ΕΠΙΘΕΤΑ

Β΄ κλίσης

captivus, -a, -um = αιχμάλωτος (δεν σχηματίζει παραθετικά)

Gallus, -a, -um = Γαλάτης (δεν σχηματίζει παραθετικά)

Graecus, -a, -um = ελληνικός (δεν σχηματίζει παραθετικά)

tertius, -a, -um = τρίτος (τακτικό αριθμητικό-δεν σχηματίζει παραθετικά)

Ρήματα

Α΄ συζυγία

1. **curo, curavi, curatum, curare** (1) = φροντίζω
2. **adligo, adligavi, adligatum, adligare** (1) = δένω
3. **spero, speravi, speratum, sperare** (1) = ελπίζω
4. **adhortor, adhortatus sum, adhortatum, adhortari** (1) = αποτρέπω

Β΄ συζυγία

5. **persuadeo, persuasi, persuasum, persuadere (2)** = πείθω
6. **provideo, providi, provisum, providere (2)** = προνοώ, μεριμνώ
7. **moneo, monui, monitum, monere (2)** = συμβουλεύω, καθοδηγώ
8. **vereor, veritus sum, veritum, vereri (αποθετικό) (2)** = φοβάμαι

Γ΄ συζυγία

9. **cognosco, cognovi, cognitum, cognoscere (3)** = γνωρίζω
10. **gero, gessi, gestum, gerere (3)** = διεξάγω
11. **intercipio, intercepti, interceptum, interciperere (3*)** = αρπάζω
12. **conscribo, conscripsi, conscriptum, conscribere (3)** = γράφω
13. **mitto, misi, missum, mittere (3)** = στέλνω, ρίχνω
14. **abicio, abieci, abiectum, abicere (3*)** = πετάω κάτι, καταθέτω (τα όπλα)
15. **scribo, scripsi, scriptum, scribere (3)** = γράφω
16. **constituo, constitui, constitutum, constituere (3)** = αναδιοργανώνω, αποφασίζω
17. **adhaeresco, adhaesi, adhaesum, adhaerescere (3)** = προσκολλιέμαι
18. **conspicio, conspexi, conspectum, conspicere (3)** = βλέπω
19. **perlego, perlegi, perlectum, perlegere (3)** = διαβάζω μέχρι το τέλος
20. **defero, detuli, delatum, deferre** = μεταφέρω, (**β΄ εν. Προστ. Ενεστ.: defer**)

Ανώμαλα

21. **adeo, adii, aditum, adire** = πλησιάζω <μετοχή Ενεστώτα: adiens, adeuntis
22. **sum, fui, - , esse** = είμαι
23. **possum, potui, - , posse** = μπορώ
24. **adsum, adfui (affui), - , adesse** = παρευρίσκομαι, έρχομαι

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

tum = τότε

- **celeriter** = γρήγορα
Παραθετικά: celerius, celerrime < celer, celeries, celere
- **post** = μετά, ύστερα
παραθετικά: posterius, postremum-postremo

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

quis, quis, quid (ερωτηματική) = ποιος; ποια; ποιο;

quantus, quanta, quantum (ερωτηματική) = πόσος; πόση; πόσο;

quidam, quaedam, quoddam (αόριστη επιθετική) = κάποιος, κάποια, κάποιο

quidam, quaedam, quiddam (αόριστη ουσιαστική) = κάποιος, κάποια, κάποιο

noster, nostra, nostrum (κτητική) = ο δικός μας, η δική μας, το δικό μας

qui, quae, quod (αναφορική) = ο οποίος, η οποία, το οποίο

ego (προσωπική) = εγώ

hic, haec, hoc (δεικτική) = αυτός, αυτή, αυτό

ille, illa, illud (δεικτική) = εκείνος, εκείνη, εκείνο

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ
ex + αφαιρ. = από (προέλευση-τόπος) apud + αιτ. = σε (κατεύθυνση-τόπος) in + αφαιρ. = σε (κατάσταση) ex + αφαιρ. = από (διαιρεμένο όλο) ad + αιτ. = σε, (κατεύθυνση-τόπος) ab + αφαιρ. = από (ποιητικό αίτιο) ob + αιτ. = εξαιτίας (εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο) intra + αιτ. = μέσα, εντός (τόπος) in + αφαιρ. = σε (τόπος-μτφ.) cum + αφαιρ. = μαζί με, με (συνοδεία)	-que (συμπλεκτικός εγκλιτικός) = και ut (βουλητικός) = να et (συμπλεκτικός) = και ne (βουλητικός αρνητικός) = να μην si (υποθετικός καταφατικός) = αν

Ετυμολογικά:

per-suadeo < κυρ. «παρουσιάζω κάτι ως ευχάριστο»· πρβ. *suavis* ≈ *ήδύς*,

provideo < πρβ. *prudentia* < *providential*,

tragula < *traho*,

celeriter < *celer* = γρήγορος· πρβ. *Κέλητας* = γρήγορο άλογο·

vereor < κυρ. «βλέπω με φόβο»· πρβ. *ώρα* < *Forάω*,

turris ≈ *τύρρις*, *τύρσις*,

conspicio > *conspetus*.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Caesar ex captivis cognoscit: Κύρια πρόταση κρίσεως.

cognoscit: ρήμα,

Caesar: υποκείμενο του ρήματος,

ex captivis: εμπρόθετη αφαιρετική της προέλευσης στο cognoscit.

quae apud Ciceronem gerantur: Δευτερεύουσα ουσιαστική πλάγια ερωτηματική πρόταση. Εισάγεται με την ερωτηματική αντωνυμία quae και είναι πρόταση μερικής αγνοίας. Εξαρτάται από το γνωστικό ρήμα cognoscit, στο οποίο και λειτουργεί ως αντικείμενο. Εκφέρεται με υποτακτική (gerantur), γιατί η εξάρτηση θεωρείται ότι δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενό της, χρόνου ενεστώτα γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (cognoscit) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν.

gerantur: ρήμα,

quae: υποκείμενο του ρήματος,

apud Ciceronem: εμπρόθετη αιτιατική του πλησίον (μεταφορικά) στο gerantur.

quantoque in periculo res sit: Δευτερεύουσα ουσιαστική πλάγια ερωτηματική πρόταση. Εισάγεται με την εμπρόθετη ερωτηματική αντωνυμία (in) quanto και είναι πρόταση μερικής αγνοίας. Λειτουργεί ως αντικείμενο στο cognoscit. Εκφέρεται με υποτακτική (sit), γιατί η εξάρτηση θεωρείται ότι δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενό της, χρόνου ενεστώτα γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (cognoscit) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν.

sit: ρήμα,

res: υποκείμενο του ρήματος,

in periculo: εμπρόθετη αφαιρετική της κατάστασης στο sit,

quanto(que): επιθετικός προσδιορισμός στο periculo.

Tum cuidam ex equitibus Gallis persuadet: Κύρια πρόταση κρίσεως.

persuadet: ρήμα,

Caesar: (εννοούμενο) υποκείμενο του ρήματος,

cuidam: έμμεσο αντικείμενο στο persuadet,

ex equitibus: εμπρόθετη αφαιρετική του διαιρεμένου όλου στο cuidam,

Gallis: επιθετικός προσδιορισμός στο equitibus,

Tum: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο persuadet.

ut ad Ciceronem epistulam deferat: Δευτερεύουσα ουσιαστική βουλητική πρόταση ως άμεσο αντικείμενο στο persuadet. Εισάγεται με τον βουλητικό σύνδεσμο ut γιατί είναι καταφατική. Εκφέρεται με υποτακτική (deferat), γιατί το περιεχόμενό της είναι απλώς επιθυμητό, χρόνου ενεστώτα γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (persuadet). Ισχύει ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της. Η βούληση δηλαδή αναφέρεται στο παρόν - σύγχρονο στο παρόν.

deferat: ρήμα,

eques: (εννοούμενο) υποκείμενο του ρήματος,

epistulam: αντικείμενο στο deferat,

ad Ciceronem: εμπρόθετη αιτιατική της κίνησης προς πρόσωπο στο deferat.

Curat: Κύρια πρόταση κρίσεως.

Curat: ρήμα,

Caesar: (εννοούμενο) υποκείμενο του ρήματος,

et providet: Κύρια πρόταση κρίσεως.
providet: ρήμα,
Caesar: (εννοούμενο) υποκείμενο του ρήματος,

ne, intercepta epistula, nostra consilia ab hostibus cognoscantur: Δευτερεύουσα ουσιαστική βουλευτική πρόταση λειτουργεί ως αντικείμενο στα *curat* και *providet*. Εισάγεται με τον βουλευτικό σύνδεσμο *ne* γιατί είναι αποφατική. Εκφέρεται με υποτακτική (*cognoscantur*), γιατί το περιεχόμενό της είναι απλώς επιθυμητό, χρόνου ενεστώτα γιατί εξαρτάται από ρήματα αρκτικού χρόνου (*curat, providet*). Ισχύει ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της. Η βούληση δηλαδή αναφέρεται στο παρόν - σύγχρονο στο παρόν.

cognoscantur: ρήμα,
consilia: υποκείμενο του ρήματος,
nostra: επιθετικός προσδιορισμός στο *consilia*,
ab hostibus: εμπρόθετη αφαιρετική του ποιητικού αιτίου στο *cognoscantur*,
intercepta: επιρρηματική υποθετική μετοχή, αφαιρετική απόλυτη γνήσια, δηλώνει το προτερόχρονο
epistula: υποκείμενο της μετοχής.

Quam ob rem epistulam conscriptam Graecis litteris mittit: Κύρια πρόταση κρίσεως.

mittit: ρήμα,
Caesar: (εννοούμενο) υποκείμενο του ρήματος,
epistulam: αντικείμενο στο *mittit*,
conscriptam: επιθετική μετοχή ως επιθετικός προσδιορισμός στο *epistulam*, προτερόχρονο
epistulam: υποκείμενο της μετοχής *conscriptam*,
litteris: απρόθετη αφαιρετική (οργανική) του μέσου στο *conscriptam*,
Graecis: επιθετικός προσδιορισμός στο *litteris*,
ob rem: εμπρόθετη αιτιατική του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο *mittit*,
Quam: επιθετικός προσδιορισμός στο *rem*.

Legatum monet: Κύρια πρόταση κρίσεως.
monet: ρήμα,
Caesar: (εννοούμενο) υποκείμενο του ρήματος,
Legatum: άμεσο αντικείμενο στο *monet*,

ut epistulam ad amentum tragulae adliget: Δευτερεύουσα ουσιαστική βουλευτική πρόταση ως έμμεσο αντικείμενο στο *monet*. Εισάγεται με τον βουλευτικό σύνδεσμο *ut* γιατί είναι καταφατική. Εκφέρεται με υποτακτική (*adliget*), γιατί το περιεχόμενό της είναι απλώς επιθυμητό, χρόνου ενεστώτα γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (*monet*). Ισχύει ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της. Η βούληση δηλαδή αναφέρεται στο παρόν - σύγχρονο στο παρόν.

adliget: ρήμα,
legatus: (εννοούμενο) υποκείμενο του ρήματος,
epistulam: αντικείμενο στο *adliget*,
ad amentum: εμπρόθετη αιτιατική της στάσης σε τόπο στο *adliget*,
tragulae: γενική κτητική στο *amentum*.

et (ut) intra castra abiciat: Δευτερεύουσα ουσιαστική βουλητική πρόταση ως έμμεσο αντικείμενο στο *monet*. Εισάγεται με τον βουλητικό σύνδεσμο *ut* γιατί είναι καταφατική. Εκφέρεται με υποτακτική (*abiciat*), γιατί το περιεχόμενό της είναι απλώς επιθυμητό, χρόνου ενεστώτα γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (*monet*). Ισχύει ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της. Η βούληση δηλαδή αναφέρεται στο παρόν - σύγχρονο στο παρόν.

abiciat: ρήμα,

is/legatus: (εννοούμενο) υποκείμενο του ρήματος,

epistulam: (εννοούμενο) αντικείμενο στο *abiciat*,

intra castra: εμπρόθετη αιτιατική του τόπου στο *abiciat*.

si adire non possit: Δευτερεύουσα επιρρηματική αρνητική υποθετική πρόταση, που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της προϋπόθεσης στα ρήματα *adliget* και *abiciat*. Η συγκεκριμένη πρόταση και οι δύο ουσιαστικές βουλητικές προτάσεις σχηματίζουν υποθετικό λόγο εξαρτημένο από το ρήμα *monet*. Πρόκειται για υποθετικό λόγο εξαρτημένο από το *monet*.

Υπόθεση: *si non possit* = *si* + υποτακτική ενεστώτα

Απόδοση: *ut adliget et abiciat* = βουλητικές προτάσεις που εκφέρονται με υποτακτική ενεστώτα σε εξάρτηση από ρήμα αρκτικού χρόνου (*monet*).

non possit: ρήμα,

legatus: (εννοούμενο) υποκείμενο του ρήματος,

adire: τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο *non possit*,

legatus: (εννοούμενο) υποκείμενο του απαρεμφάτου (ταυτοπροσωπία).

In litteris scribit se cum legionibus celeriter adfore: Κύρια πρόταση κρίσεως.

scribit: ρήμα,

Caesar: (εννοούμενο) υποκείμενο του ρήματος,

adfore: ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο *scribit*,

se: υποκείμενο του *adfore* (ταυτοπροσωπία, λατινισμός του ειδικού απαρεμφάτου),

cum legionibus: εμπρόθετη αφαιρετική της συνοδείας στο *adfore*,

celeriter: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο *adfore*,

In litteris: εμπρόθετη αφαιρετική της στάσης σε τόπο (μεταφορικά) στο *scribit*.

Gallus, periculum veritus, constituit: Κύρια πρόταση κρίσεως.

constituit: ρήμα,

Gallus: υποκείμενο του ρήματος,

veritus: επιρρηματική αιτιολογική μετοχή συνημμένη στο *Gallus*, δηλώνει το προτερόχρονο

periculum: αντικείμενο της μετοχής.

ut tragulam mitteret: Δευτερεύουσα ουσιαστική βουλητική πρόταση ως έμμεσο αντικείμενο στο *constituit*. Εισάγεται με τον βουλητικό σύνδεσμο *ut* γιατί είναι καταφατική. Εκφέρεται με υποτακτική (*mitteret*), γιατί το περιεχόμενό της είναι απλώς επιθυμητό, χρόνου παρατατικού γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (*constituit*). Ισχύει ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής

πραγματοποίησής της. Η βούληση δηλαδή αναφέρεται στο παρελθόν - σύγχρονο στο παρελθόν.

mitteret: ρήμα,

Gallus: (εννοούμενο) υποκείμενο του ρήματος,

tragulam: αντικείμενο στο mitteret.

Haec casu ad turrim adhaesit: Κύρια πρόταση κρίσεως.

adhaesit: ρήμα,

Haec: υποκείμενο του ρήματος,

casu: απρόθετη αφαιρετική (οργανική) του τρόπου στο adhaesit,

ad turrim: εμπρόθετη αιτιατική του τόπου στο adhaesit.

et tertio post die a quodam milite conspicitur: Κύρια πρόταση κρίσεως.

conspicitur: ρήμα,

Haec: (εννοούμενο) υποκείμενο του ρήματος,

a milite: εμπρόθετη αφαιρετική του ποιητικού αιτίου από το conspicitur,

quodam: επιθετικός προσδιορισμός στο milite,

post: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο conspicitur,

die: απρόθετη αφαιρετική του μέτρου ή της διαφοράς στο post,

tertio: επιθετικός προσδιορισμός στο die.

et ad Ciceronem defertur: Κύρια πρόταση κρίσεως.

defertur: ρήμα,

Haec: (εννοούμενο) υποκείμενο του ρήματος,

ad Ciceronem: εμπρόθετη αιτιατική της κίνησης σε πρόσωπο στο defertur.

Ille epistulam perlegit: Κύρια πρόταση κρίσεως.

perlegit: ρήμα,

Ille: υποκείμενο του ρήματος,

epistulam: αντικείμενο στο perlegit.

militesque adhortatur: Κύρια πρόταση κρίσεως.

adhortatur: ρήμα,

Ille: (εννοούμενο) υποκείμενο του ρήματος,

milites(que): άμεσο αντικείμενο του ρήματος,

ut salutem sperent: Δευτερεύουσα ουσιαστική βουλητική πρόταση ως έμμεσο αντικείμενο στο adhortatur. Εισάγεται με τον βουλητικό σύνδεσμο ut γιατί είναι καταφατική. Εκφέρεται με υποτακτική (sperent), γιατί το περιεχόμενό της είναι απλώς επιθυμητό, χρόνου ενεστώτα γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (adhortatur). Ισχύει ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της. Η βούληση δηλαδή αναφέρεται στο παρόν - σύγχρονο στο παρόν.

sperent: ρήμα,

milites: (εννοούμενο) υποκείμενο του ρήματος,

salutem: αντικείμενο στο sperent.